YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

5 päivänä lokakuuta 2006 *

Asiassa C-84/04,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 20.2.2004,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään aluksi A. M. Alves Vieira, sittemmin G. Braun, avustajinaan advogado N. Castro Marques ja advogado F. Costa Leite,

kantajana,

vastaan

Portugalin tasavalta, asiamiehenään L. Fernandes, avustajinaan advogado C. Botelho Moniz ja advogado E. Maia Cadete,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit J. Makarczyk, P. Kūris, G. Arestis (esittelevä tuomari) ja J. Klučka,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.1.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.2.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteessaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen (ETY) N:o 2052/88 soveltamisesta 19 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4253/88 (EYVL L 374, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2082/93 (EYVL L 193, s. 20; jäljempänä asetus N:o 4253/88), ja EY 10 artiklan mukaisia

velvoitteitaan, koska se on antanut Instituto de Financiamento e Apoio ao Desenvolvimento da Agricultura e Pescasin (maa- ja kalatalouden kehitysrahoituksen ja -tuen instituutti, jäljempänä Ifadap) ottaa käyttöön ja pitää voimassa yhteisön rakennerahastojen tukien myöntämistä koskevan menettelyn, joka sisältää merkittäviä vaatimuksia sellaisten maksujen suorittamisesta, jotka eivät ole vapaaehtoisia eivätkä valinnaisia ja joita ei makseta korvauksena palveluista vaan joiden tarkoituksena on rahoittaa Portugalin valtiolle erityisesti yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia tehtäviä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 Rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa 24 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2052/88 (EYVL L 185, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2081/93 (EYVL L 193, s. 5; jäljempänä asetus N:o 2052/88), 4 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

"Yhteisön toiminta täydentää vastaavaa kansallista toimintaa tai myötävaikuttaa siihen. Se perustuu kiinteisiin neuvotteluihin komission, asianomaisen jäsenvaltion ja tämän kansallisella tasolla nimeämien toimivaltaisten kansallisten, alueellisten, paikallis- tai muiden viranomaisten ja toimielinten välillä – mukaan lukien kullekin jäsenvaltiolle tyypillisten toimielimiä koskevien sääntöjen ja olemassa olevan käytännön mukaisesti talouselämän osapuolet ja työmarkkinaosapuolet – jolloin

kaikki osapuolet pyrkivät yhteistyössä samaan päämäärään. Näitä neuvotteluja kutsutaan jäljempänä 'yhteistyöhön osallistumiseksi'. Yhteistyöhön osallistumiseen kuuluvat valmistelu, rahoitus sekä toiminnan ennakkoarviointi, seuranta ja jälkiarviointi.

Yhteistyöhön osallistuttaessa kunnioitetaan sen kaikkien osapuolien institutionaalista, oikeudellista sekä varainhoitoon liittyvää toimivaltaa."

3 Asetuksen N:o 4253/88 21 artiklan, jonka otsikkona oli "Maksut", 3 kohdan toisessa alakohdassa säädettiin seuraavaa:

"Maksut on suoritettava lopullisille edunsaajille ilman sellaisia vähennyksiä tai pidätyksiä, jotka saattavat vähentää sen taloudellisen tuen määrää, johon kyseisillä edunsaajilla on oikeus."

4 Saman asetuksen 23 artiklan, jonka otsikkona oli "Varainhoidon valvonta", 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettiin seuraavaa:

"Julkisten tai yksityisten hankkeenedistäjien toteuttamien toimien menestyksellisyyden takaamiseksi jäsenvaltioiden on toimia täytäntöönpantaessa toteutettava tarpeelliset toimenpiteet:

– voidakseen säännöllisesti todentaa, että yhteisön rahoittamat toimenpiteet toteutetaan oikein,

– ehkäistäkseen epäkohtia ja ryhtyäkseen toimenpiteisiin niitä vastaan,

– –"

Kansallinen lainsäädäntö

5 Asetuksen (decreto-lei) nro 414/93 (Diário da República I, A-sarja, nro 298, 23.12.1993) 1 §:n mukaan Ifadap on julkisoikeudellinen elin, jolla on oikeushenkilöllisyys, itsenäinen hallinto ja talousarvio sekä oma varallisuus.

6 Asetuksen nro 414/93 3 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

"Ifadap:n ja kolmansien välisiin sopimussuhteisiin sovelletaan yksityisoikeudellisia säännöksiä, paitsi jos se toimii viranomaiselle suoduin erioikeuksin."

7 Saman asetuksen 5 §:n 2 momentissa säädetään, että Ifadap:n tehtävänä on

"a) toimia yhteistyössä maataloutta ja kalastusta koskevien rahoituspoliittisten toimien sekä näillä aloilla toimiville yrityksille tulevien tukitoimien tutkimisessa ja määrittelyssä;

b) varmistaa maataloutta ja kalataloutta koskevien yhteisön tai kansallisten tukijärjestelmien toiminta osallistumalla suunnitelmien valmisteluun ja toteutukseen sekä toimimalla EMOTR:n ohjausosaston ja muiden yhteisön rahoituslaitosten ainoana neuvottelukumppanina erityisesti ennakkomaksuhakemusten, palautusten, oikaisujen ja tilitysten osalta;

– –

d) maksaa kansalliset ja yhteisön tuet ohjelmien ja hankkeiden tukemiseksi tai tähän tarkoitukseen myönnettyjen lainojen korkojen alentamiseksi siten, että voidaan taata näiden ohjelmien tai hankkeiden seuranta, tarkastus ja valvonta;

e) taata kansallisten ja yhteisön tukien puitteissa toteutettujen ohjelmien ja hankkeiden seuranta, tarkastus ja valvonta;

– –".

8 Valtiovarainministeri sekä maatalouden, maaseudun kehittämisen ja kalatalouden ministeri määräsivät 28.5.1996 antamallaan yhteisellä päätöksellä (Diário da República II, nro 136, 14.6.1996) seuraavaa:

"1. Ifadap:lla on lupa veloittaa maksu, joka on enintään 0,9 prosenttia sille esitettävien hankkeiden kokonaisarvosta.

2. Jos Ifadap:n hankkeisiin ei liity analysointi- tai päätöstehtäviä, edellä mainittu maksu voi olla enintään 0,45 prosenttia.

– –."

Asian tausta ja oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

9 Ifadap perustettiin hallinnoimaan määrärahaeriä maatalouden, metsätalouden, karjatalouden ja kalatalouden tukemiseksi Portugalissa. Portugalin valtio antoi sille asetuksella nro 414/93 julkisia palveluja koskevia useita tehtäviä, muun muassa tehtävän taata maataloutta ja kalataloutta koskevien yhteisön tai kansallisten tukijärjestelmien toiminta, ja siitä tuli EMOTR:n ohjausosaston ja kyseisille aloille myönnettyjä tukia koskevien muiden yhteisön rahoitusvälineiden ainoa kansallinen neuvottelukumppani. Näitä tehtäviä hoitaessaan kyseisen elimen toiminta rinnastetaan Portugalin valtioon.

10 Komission yksiköt havaitsivat vuonna 1993 tehdyissä tarkastuksissa, että Ifadap peri EMOTR:n ohjausosaston myöntämien tukien lopullisilta edunsaajilta (jäljempänä edunsaajat) maksua, jonka suuruus oli tietty prosenttiosuus tuen määrästä. Nämä maksut, jotka pidätettiin suoraan tuen määrästä, olivat 1,5 prosenttia rahoitetun hankkeen kokonaismäärästä. Edunsaajien kanssa tehdyssä tukia koskevassa sopimuksessa määrättiin nimenomaisesti velvollisuudesta suorittaa nämä maksut Ifadap:lle. Komissio katsoi, että nämä maksut olivat yhteisön oikeuden vastaisia, ja se kehotti Portugalin viranomaisia poistamaan maksujen suoraa perimistä koskevan käytännön ja palauttamaan edunsaajille aiheettomasti perityt maksut.

11 Kyseiset viranomaiset myönsivät 20.1.1999 päivätyssä kirjeessä kyseisen käytännön sääntöjenvastaisuuden 3.8.1993 ja 31.12.1994 välisen ajanjakson osalta ja sitoutuivat palauttamaan perityt maksut. Komissio totesi näin ollen, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen oli päättynyt kyseisen ajanjakson osalta.

12 Portugalin viranomaiset luopuivat järjestelmästä, jossa maksut oli peritty suoraan edunsaajille kuuluvista määristä, mutta ne korvasivat sen tammikuusta 1995 ja erityisesti 28.5.1996 annetun yhteisen päätöksen julkaisemisesta lähtien edunsaajille kuuluvien tukien maksamista kokonaisuudessaan koskevalla järjestelmällä, jossa perittiin maksu Ifadap:lle korvauksena sen edunsaajille suorittamista palveluista, joita olivat pääasiallisesti ennen tukihakemusten jättämistä annettu neuvonta ja hakemusten jättämisen jälkeen toteutettu seuranta. Komission kyseisiltä viranomaisilta vuoden 1999 kuluessa saamien ja sen yksiköiden paikan päällä maaliskuussa 2000 toteuttaman tarkastuksen yhteydessä hankkimien tietojen mukaan tämä korvausjärjestelmä toimi seuraavalla tavalla: tuen myöntämistä koskevan sopimuksen tultua vastaanotetuksi edunsaajaa kehotettiin toimittamaan Ifadap:lle lomake, jossa viimeksi mainittu valtuutettiin nostamaan edunsaajan tililtä maksua vastaava määrä, sekä todettiin seuraavaa: "nostovaltuutus korvauksena Ifadap:n edellä mainitun sopimuksen yhteydessä suorittamista palveluista" (eli kyseisen tuen myöntämisestä). Maksun vapaaehtoisuus ja valinnaisuus selostettiin suullisesti edunsaajien kanssa käydyissä keskusteluissa.

13 Näiden tietojen perusteella komissio lähetti Portugalin tasavallalle 25.7.2001 virallisen huomautuksen. Komissio totesi tuossa kirjeessä, että siitä, että Portugalin viranomaiset olivat 1.1.1995 lähtien soveltaneet käytäntöä, joka sisältää merkittäviä vaatimuksia sellaisten maksujen suorittamisesta, jotka eivät ole vapaaehtoisia eivätkä valinnaisia ja joita ei makseta korvauksena edunsaajille tarjotuista palveluista, johtuu, että tosiasiallisesti on pidetty voimassa aiemmin perityn maksun kaltainen maksu. Tällä tavoin investoinnin arvoon perustuvana prosenttiosuutena kerätyt määrät muodostavat todellisuudessa pakollisen pidätyksen, joka lasketaan prosentuaalisena osuutena yhteisön rahastoista myönnetyn rahoitustuen määrästä, ja ne ovat todellisuudessa hallinnollisia maksuja, joilla on tarkoitus rahoittaa kustannuk-

set, joita aiheutuu Ifadap:lle kyseisten tukien maksusta huolehtivan viranomaisen ominaisuudessa kuuluvista hallinnointitehtävistä. Komission mukaan tällaisen hallinnollisen maksun periminen on yhteisön oikeuden sekä erityisesti rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä 21 päivänä kesäkuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 (EYVL L 161, s. 1) ja EY 10 artiklan vastaista.

14 Portugalin tasavalta on väittänyt 5.11.2001 ja 13.6.2002 päivätyissä, komissiolle vastauksena viralliseen huomautukseen osoittamissaan kirjeissä, että vuosia 1995–1999 koskevan ajanjakson osalta edunsaajien Ifadap:lle suorittamat, määrältään enintään 0,45–0,9 prosentin suuruiset maksut, jotka laskettiin tuetun investoinnin määrän perusteella, eivät olleet yhteisön oikeuden vastaisia. Sitä vastoin kyseinen jäsenvaltio toteaa vuoden 1999 jälkeisestä ajanjaksosta, joka vastaa yhteisön kolmatta tukikehystä, josta säädetään asetuksessa N:o 1260/1999, että se on luopunut perimästä maksua kyseisen elimen hyväksi korvauksena sen tarjoamista palveluista. Tästä syystä komissio katsoi, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen oli päättynyt vuoden 1999 jälkeisen ajanjakson osalta.

15 Koska komissio oli eri mieltä Portugalin tasavallan viralliseen huomautukseen antamasta vastauksesta vuosia 1995–1999 koskevan ajanjakson osalta, se osoitti 13.11.2002 viimeksi mainitulle perustellun lausunnon, jossa se toisti virallisessa huomautuksessa esitetyt väitteet ja kehotti tätä jäsenvaltiota toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta.

16 Koska komissio ei ollut vieläkään tyytyväinen Portugalin tasavallan perusteltuun lausuntoon antamaan, 17.1.2003 päivättyyn vastaukseen, jossa tämä jäsenvaltio pitäytyi aiemmin omaksumassaan näkökannassa, komissio päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen, jossa vaaditaan toteamaan 1.1.1995 lukien asetuksen N:o 4253/88 ja EY 10 artiklan rikkominen ohjelmakaudella 1994–1999, mikä vastaa yhteisön toista tukikehystä.

Asianosaisten vaatimukset

17 Komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan seuraavaa:

- Portugalin tasavalta ei ole noudattanut asetuksen N:o 4253/88 eikä EY 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut Ifadap:n ottaa käyttöön ja pitää voimassa yhteisön rakennerahastojen tukien myöntämistä koskevan menettelyn, joka sisältää merkittäviä vaatimuksia sellaisten maksujen suorittamisesta, jotka eivät ole vapaaehtoisia eivätkä valinnaisia ja joita ei makseta korvauksena palveluista vaan joiden tarkoituksena on rahoittaa Portugalin valtiolle erityisesti yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia tehtäviä

- Portugalin tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

18 Portugalin tasavalta vaatii, että kanne hylätään perusteettomana ja että komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kanne

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

19 Komissio toteaa, että asetuksen N:o 4253/88 21 artiklan 3 kohdan toisesta alakohdasta käy epäsuorasti ilmi, että tähän säännökseen sisältyy tukien maksamista kokonaisuudessaan koskeva edellytys. Siinä asetetaan selvästi kyseiselle jäsenvaltiolle

velvollisuus valvoa, että edunsaajat saavat kokonaisuudessaan sen rahoitustukien määrän, joihin niillä on oikeus, ja että jäsenvaltion on pidättäydyttävä toteuttamasta mitään vähennyksiä tai pidätyksiä näistä määristä. "Vähennykseksi" ja "pidätykseksi" kutsuttuja toimia on tulkittava laajasti, erityisesti niistä edunsaajille aiheutuvien vaikutusten valossa.

20 Komissio väittää tämän osalta, että tämäntyyppisen säännöksen tavoitteena on estää se, että jäsenvaltiot käyttävät osan niistä yhteisön varoista, joilla on tarkoitus toteuttaa yhteisön eri politiikkoja, niiden täytäntöönpanosta aiheutuneiden hallinnollisten kustannusten kattamiseen. Rakennepolitiikkojen osalta tämäntyyppiset säännökset on perusteltu yhteisön lainsäätäjän pyrkimyksellä taata, että yhteisön tuet käytetään todella EY:n perustamissopimuksessa näitä politiikkoja varten vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

21 Portugalin tasavallan väitteestä, jonka mukaan edunsaajien suorittamat määrät ovat korvausta Ifadap:n yksiköiden tarjoamista palveluista, että ne ovat vapaaehtoisesti sitoutuneet suorittamaan ne yksityisoikeudellisella sopimuksella ja että kyseinen elin toimi kyseisellä alalla ilman asetuksen nro 414/93 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja viranomaiselle suotuja erioikeuksia, komissio toteaa, että Ifadap:n harjoittamassa korvausjärjestelmässä ei ole mahdollista erotella toisistaan niitä tehtäviä, jotka sille kuuluvat hallinto- ja valvontaviranomaisen ominaisuudessa, ja toisaalta niitä tehtäviä, jotka sillä on palveluja tarjoavana elimenä.

22 Komissio täsmentää lopuksi, että esillä olevassa asiassa asetuksen N:o 2052/88 4 artiklan 1 kohdassa säädetty yhteistyöhön osallistuminen on EY 10 artiklassa ilmaistun lojaalin yhteistyön yleisen periaatteen erityinen ilmaisu. Tästä seuraa, että ensimmäistä näistä säännöksistä on tulkittava ja sovellettava tämän yleisen periaatteen valossa, mikä tarkoittaa, että jäsenvaltioiden on valvottava, että kyseisestä asetuksesta johtuvia velvoitteita noudatetaan asianmukaisesti, ja näin ollen toteutettava asianmukaiset toimenpiteet taatakseen yhteisön oikeuden ulottuvuuden ja tehokkuuden.

23 Portugalin tasavalta väittää, että sen lisäksi, että Ifadap:lla on julkinen tehtävä toimia EMOTR:n ohjausosaston ainoana kansallisena neuvottelukumppanina, se tarjoaa tämän rahaston rahoittamien hankkeiden hakijoille ja edunsaajille erilaisia luonteeltaan taloudellisia neuvontapalveluja, jotka menevät huomattavasti pidemmälle kuin pelkkä kyseisen tehtävän toteuttaminen. Näitä palveluja, joita voidaan hankkia muilta elinkeinonharjoittajilta, ei voida sekoittaa eikä rinnastaa niihin palveluihin, jotka Ifadap:n on tarjottava sille kuuluvan, asetuksen nro 414/93 5 §:ssä ja asetuksen N:o 4253/88 23 artiklassa tarkoitetun julkisen tehtävän perusteella. Kyseinen jäsenvaltio toteaa lisäksi, että näitä palveluja tarjoamalla pyritään takaamaan, että edunsaajilla on todella pääsy EMOTR:n ohjausosaston ohjelmiin.

24 Kyseinen jäsenvaltio toteaa toissijaisesti, että maksujen periminen Ifadap:lle ei tarkoita, että viimeksi mainittu tekisi yhteisön varoista pidätyksen tai vähennyksen. Ensinnäkin siltä osin kuin EMOTR:n ohjausosaston ohjelmien rahoituksesta yleensä 75 tai 85 prosenttia tulee yhteisön varoista ja 15–25 prosenttia Portugalin valtion varoista, kyseisillä maksuilla, joiden määrä on enintään 0,9 prosenttia rahoitetun hankkeen määrästä, ei ole koskaan vaikutusta yhteisön tukiin. Toisaalta asetuksen N:o 4253/88 21 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa ei ole rikottu, koska edunsaaja saa kaikki ne yhteisön varat, joihin sillä on oikeus.

25 Portugalin tasavalta toteaa samoin toissijaisesti, että yhdistetyissä asioissa C-36/97 ja C-37/97, Kellinghusen ja Ketelsen, 22.10.1998 annettua tuomiota (Kok. 1998, s. I-6337) tai asiassa C-247/98, Kreikka vastaan komissio, 11.1.2001 annettua tuomiota (Kok. 2001, s. I-1) ei voida soveltaa Ifadap:n perimään maksuun. Esillä olevan asian ja edellä mainittujen tuomioiden taustalla olleiden asioiden välillä on nimittäin lukuisia oikeudellisia ja tosiseikkoja koskevia eroja.

26 Sitä vastoin kyseinen jäsenvaltio vetoaa siihen, että esillä olevassa asiassa olisi sovellettava asiassa 31/78, Bussone, 30.11.1978 annetussa tuomiossa (Kok. 1978, s. 2429); asiassa 233/81, Denkavit Futtermittel, 15.9.1982 annetussa tuomiossa

(Kok. 1982, s. 2933) ja asiassa 297/82, Samvirkende danske Landboforeninger, 26.10.1983 annetussa tuomiossa (Kok. 1983, s. 3299, Kok. Ep. VII, s. 319) EMOTR:n tukiosastosta vahvistettua oikeuskäytäntöä. Se toteaa tämän osalta, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut myös yhteisten markkinajärjestelyjen hallinnoinnin alalla, että kansallisten viranomaisten toteuttamat valvontatoimet voivat oikeuttaa sen, että kyseisiltä yrityksiltä peritään maksu.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

27 Aluksi on todettava, että kuten esillä olevaa asiaa koskevista asiakirjoista käy ilmi, on kiistatonta, että Portugalin tasavalta on antanut ohjelmakaudella 1994–1999 Ifadap:n periä edunsaajilta maksuja, joiden suuruus oli tietty prosenttiosuus rahoitetun hankkeen kokonaismäärästä ja joilla vähennetään näin ollen suhteellisesti edunsaajien EMOTR:n ohjausosastosta rahoitustukena saamia määriä.

28 Komission nostaman kanteen perusteltavuuden arvioimiseksi on selvitettävä, onko tällaisten maksujen periminen yhteensopivaa yhteisön oikeuden kanssa.

29 On muistutettava, että asetuksen N:o 4253/88 21 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan "maksut on suoritettava lopullisille edunsaajille ilman sellaisia vähennyksiä tai pidätyksiä, jotka saattavat vähentää sen taloudellisen tuen määrää, johon kyseisillä edunsaajilla on oikeus".

30 Tämän säännöksen sanamuodosta käy selvästi ilmi, että siinä ei sallita mitään vähennyksiä edunsaajille myönnetyistä tuista.

31 On muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin on jo lausunut EMOTR:n tukiosastoa koskevista säännöksistä, joissa, kuten asetuksen N:o 4253/88 21 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa, edellytetään, että tuet on maksettava täysimääräisesti. Yhteisöjen tuomioistuimella on erityisesti ollut tilaisuus tulkita tukijärjestelmästä tiettyjen peltokasvien viljelijöille 30 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen N:o 1765/92 (EYVL L 181, s. 12) 15 artiklan 3 kohtaa ja naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 805/68 (EYVL L 148, s. 24), sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1992 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2066/92 (EYVL L 215, s. 49; jäljempänä asetus N:o 805/68), 30 a artiklaa.

32 Vaikka EMOTR:n tuki- ja ohjausosastojen välillä on tiettyjä eroavuuksia, ne periaatteet, jotka voidaan johtaa EMOTR:n tukiosastoon sovellettavia asetusten säännöksiä koskevasta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja joissa edellytetään tukien suorittamista kokonaisuudessaan, voidaan, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 67–70 kohdassa, siirtää ongelmitta koskemaan myös esillä olevaa asiaa, koska näiden kahden osaston väliset eroavuudet ovat toissijaisia niiden yhteiseen ominaisuuteen eli niiden yhteisön talousarviosta tulevaan rahoitukseen nähden, mikä mahdollistaa sen, että kyseiset osastot voivat myöntää rahoitusta tukien muodossa niiden toimivaltaan kuuluville hankkeille. Tällaisiin tukiin, joilla on sama rahoituslähde, voidaan soveltaa samoja tuen maksamista koskevia sääntöjä, kuten esimerkiksi sääntöä, jonka mukaan edunsaajan saaman määrän on vastattava sille myönnettyä määrää.

33 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut EMOTR:n tukiosaston alalla asetuksen N:o 1765/92 15 artiklan 3 kohdasta ja asetuksen N:o 805/68 30 a artiklasta, että näissä säännöksissä kielletään kansallisia viranomaisia tekemästä myönnettyihin korvauksiin sellaisia vähennyksiä tai perimästä sellaisia hakemuksen käsittelystä aiheutuneita hallintokuluja, joista on seurauksena, että tukien määrä pienenee (em. yhdistetyt asiat Kellinghusen ja Ketelsen, tuomion 21 kohta).

34 Portugalin tasavalta väittää esillä olevassa asiassa kuitenkin, että Ifadap:n perimien maksujen tarkoituksena ei ollut kattaa tälle elimelle aiheutuneita hallinnollisia kustannuksia vaan että ne ovat korvausta sen edunsaajille suorittamista palveluista, joita olivat pääasiallisesti ennen tukihakemusten jättämistä annettu neuvonta ja hakemusten jättämisen jälkeen toteutettu seuranta.

35 Tällaista näkemystä ei voida hyväksyä. Kieltoa tehdä vähennyksiä ei voida tulkita puhtaan muodollisesti siten, että se koskisi ainoastaan tukien suorittamishetkellä tehtäviä vähennyksiä. Näin ollen vähennysten tekemistä koskevan kiellon on välttämättä katsottava koskevan kaikkia suoritettaviin summiin välittömästi ja erottamattomasti liittyviä maksuja (ks. vastaavasti EMOTR:n ohjausosaston osalta asia C-312/02, Ruotsi v. komissio, tuomio 7.10.2004, Kok. 2004, s. I-9247, 22 kohta).

36 Portugalin tasavalta myöntää, että perityt maksut, joilla oli tarkoitus korvata Ifadap:n tarjoamat palvelut, perittiin tukihakemusten jättämisen perusteella ja niiden suuruus oli tietty prosenttiosuus EMOTR:n ohjausosaston tuella rahoitetun hankkeen määrästä.

37 Portugalin tasavalta ei voi väittää, että kyseiset maksut olisivat korvausta Ifadap:n suorittamista palveluista, eikä myöskään, että edunsaajat olisivat maksaneet ne vapaaehtoisesti. Jos kyseisten maksujen katsotaan olevan korvausta, niiden määrä pitäisi määritellä suoritetun palvelun perusteella eikä kiinteämääräisesti. Samoin jos hyväksyttäisiin se, että kyseiset maksut ovat luonteeltaan vapaaehtoisia, vain ne edunsaajat, jotka suorittavat nämä maksut, vastaisivat kaikille edunsaajille tarjotuista palveluista aiheutuvista kustannuksista, mikä olisi ristiriidassa niiden korvausluonteisen tehtävän kanssa.

38 Näin ollen on todettava yhtäältä, että edunsaajien tekemät tukihakemukset ja perityt maksut liittyivät välittömästi toisiinsa, ja toisaalta, että maksujen seurauksena oli, että edunsaajien saamien tukien määrä pieneni.

39 Tästä seuraa, että 28.5.1996 annetulla yhteisellä päätöksellä perustettujen maksujen kaltaisten maksujen periminen ei ole yhteensopivaa asetuksen N:o 4253/88 21 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan kanssa ja että näin ollen on todettava, että Portugalin tasavalta on jättänyt noudattamatta tätä säännöstä, joten jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on tältä osin perusteltu.

40 Ei ole tarpeen todeta erikseen EY 10 artiklaan sisältyvien yleisten velvoitteiden noudattamatta jättämistä edellä jo todetun, Portugalin tasavallalle asetuksen N:o 4253/88 nojalla kuuluvien erityisten jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen lisäksi.

41 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella on katsottava, että komission nostama kanne on perusteltu.

42 Näin ollen on todettava, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut asetuksen N:o 4253/88 mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut Ifadap:n ottaa käyttöön ja pitää voimassa yhteisön rakennerahastojen tukien myöntämistä koskevan menettelyn, joka sisältää merkittäviä vaatimuksia sellaisten maksujen suorittamisesta, jotka eivät ole vapaaehtoisia eivätkä valinnaisia ja joita ei makseta korvauksena palveluista vaan joiden tarkoituksena on rahoittaa Portugalin valtiolle erityisesti yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia tehtäviä.

Oikeudenkäyntikulut

43 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska komissio on vaatinut Portugalin tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska viimeksi mainittu on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Portugalin tasavalta ei ole noudattanut rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen (ETY) N:o 2052/88 soveltamisesta 19 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4253/88, sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2082/93, mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut Instituto de Financiamento e Apoio ao Desenvolvimento da Agricultura e Pescasin (maa- ja kalatalouden kehitysrahoituksen ja -tuen instituutti) ottaa käyttöön ja pitää voimassa yhteisön rakennerahastojen tukien myöntämistä koskevan menettelyn, joka sisältää merkittäviä vaatimuksia sellaisten maksujen suorittamisesta, jotka eivät ole vapaaehtoisia eivätkä valinnaisia ja joita ei makseta korvauksena palveluista vaan joiden tarkoituksena on rahoittaa Portugalin valtiolle erityisesti yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia tehtäviä.**

2) **Portugalin tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset